

CÂU TRẦN THUẬT ĐƠN

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

- Nắm được khái niệm câu trần thuật đơn ;
- Nắm được các tác dụng của câu trần thuật đơn.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

Câu trần thuật đơn được hiểu là câu có hai tính chất :

- Đó là các câu đơn xét về cấu tạo ngữ pháp (là câu có một cụm chủ – vị) ;
- Đó là câu trần thuật xét về mục đích nói (là câu dùng để giới thiệu, tả, kể, nêu ý kiến,... về vật, việc,...).

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

Hoạt động 1. Tìm hiểu khái niệm câu trần thuật đơn.

- Mục đích của *bài tập 1* là phân loại các câu trong đoạn trích dựa theo tác dụng (mục đích nói) của từng câu.
- GV cho HS tự làm bài tập rồi cho chữa trên bảng.
- Các câu đã dẫn có những tác dụng cụ thể như sau :
  - + Kể, tả, nêu ý kiến : câu 1, câu 2, câu 6, câu 9.
  - + Hỏi : câu 4.
  - + Bộc lộ cảm xúc : câu 3, câu 5, câu 8.
  - + Câu khiến : câu 7.

– GV giúp HS xác định tên các kiểu câu (phân loại theo mục đích nói) dựa theo những điều đã học ở bậc Tiểu học :

+ Câu trần thuật (câu kể) : 1, 2, 6, 9.

+ Câu nghi vấn (câu hỏi) : 4.

+ Câu cảm thán (câu cảm) : 3, 5, 8.

+ Câu cầu khiến (câu khiến) : 7.

– Tóm lại : câu trần thuật là câu dùng để giới thiệu, tả hoặc kể về một sự việc, sự vật hay để nêu một ý kiến.

Hoạt động 2. Tìm hiểu khái niệm câu trần thuật đơn.

a) Phân tích cấu tạo của các câu trần thuật vừa tìm được :

– Câu 1 : $\frac{\text{tôi}}{\text{C}} / \frac{\text{đã héch rằng lên}}{\text{V}} / \frac{\text{xì một hơi rô dài}}{\text{V}}$

– Câu 2 : $\frac{\text{tôi}}{\text{C}} / \frac{\text{mắng}}{\text{V}}$

– Câu 6 : $\frac{\text{Chú mày}}{\text{C}} / \frac{\text{hỏi như cú mèo thế này}}{\text{V}}, \frac{\text{ta}}{\text{C}} / \frac{\text{nào chịu được}}{\text{V}}$.

– Câu 9 : $\frac{\text{Tôi}}{\text{C}} / \frac{\text{về, không một chút bận tâm}}{\text{V}}$.

Ghi chú : C – chủ ngữ, V – vị ngữ

b) Tổng hợp kết quả phân tích :

Nhóm 1 gồm các câu 1, 2, 9. Đây là các câu trần thuật đơn.

Nhóm 2 gồm câu 6. Đây là câu trần thuật ghép.

Hoạt động 3. Ghi nhớ và củng cố nội dung tiết học.

GV yêu cầu HS ghi nhớ nội dung khái niệm câu trần thuật đơn.

Hoạt động 4. Làm bài tập. (Tuỳ theo thời gian còn lại, GV lần lượt cho HS làm các bài tập trong SGK.)

IV – GỢI Ý GIẢI MỘT SỐ BÀI TẬP

Bài tập 1

Câu trần thuật đơn là các câu sau :

– Câu 1 (dùng để tả hoặc để giới thiệu).

- Câu 2 (dùng để nêu ý kiến nhận xét).
- Các câu còn lại (câu 3, câu 4) là câu trần thuật ghép.

Bài tập 2

- a) Câu trần thuật đơn dùng để giới thiệu nhân vật.
- b) Câu trần thuật đơn dùng để giới thiệu nhân vật.
- c) Câu trần thuật đơn dùng để giới thiệu nhân vật.

Bài tập 3

Cách giới thiệu nhân vật ở cả ba ví dụ này là giới thiệu nhân vật phụ trước rồi từ những việc làm của nhân vật phụ mới giới thiệu nhân vật chính.

Bài tập 4

Ngoài việc giới thiệu nhân vật, các câu trong bài tập này còn miêu tả hoạt động của nhân vật.

V - TÀI LIỆU THAM KHẢO

Xem tr. 109.